

Sygn. akt III AUz 247/20

POSTANOWIENIE

Dnia 3 marca 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Dariusz Płaczek
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Elżbieta Bałaban

po rozpoznaniu w dniu 3 marca 2021 r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku U. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.

o składki

na skutek zażalenia wnioskodawczyni U. N.

na postanowienie zawarte w punkcie III wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 października 2020 r. sygn. akt VII U 3775/16

p o s t a n a w i a :

odrzuć zażalenie.

Sygn. akt III AUz 247/20

UZASADNIENIE

Z. D. działając, jako pełnomocnik skarżącej U. N. w sprawie o składki, wniósł zażalenie na zawarte w punkcie III wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 15 października 2020r. sygn. akt VII U 3775/16 postanowienie, w którym Sąd ten zasądził od U. N. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń społecznych Oddziału w K. kwotę 6 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu. Do zażalenia dołączył pełnomocnictwo procesowe do reprezentowania skarżącej przed Sądem Apelacyjnym, w którym wskazano, iż pełnomocnik jest doradcą podatkowym. Zarządzeniem dnia 21 grudnia 2020r. Z. D. został wezwany do uzupełnienia braków formalnych zażalenia poprzez wykazanie, iż spełnia on przesłanki do reprezentowania strony w niniejszym postępowaniu, o których mowa w art. 87 § 1 k.p.c., w terminie tygodniowym, pod rygorem odrzucenia zażalenia. Wezwanie to zostało doręczone w dniu 21 stycznia 2021r. (elektroniczne potwierdzenie odbioru k 527.). Do akt nie zostały jednak przedłożone w zakreślonym terminie żadne inne dokumenty, w tym umowy wskazujące na przesłanki z art. 87 k.p.c. uprawniające do pełnienia roli pełnomocnika procesowego, poza pismem Ministra Finansów z dnia 5 listopada 1998r. o wpisaniu Z. D. na listę doradców podatkowych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Przepis art. 87 k.p.c. zawiera enumeratywne wyliczenie podmiotów mogących być pełnomocnikami przed sądem powszechnym w postępowaniu cywilnym w szerokim znaczeniu, a więc również w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, Są to: adwokat lub radca prawny, w sprawach własności intelektualnej także rzecznik patentowy, a w sprawach restrukturyzacji i upadłości także osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również małżonek, rodzeństwo, zstępni lub wstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia (§ 1), pracownik osoby prawnej lub przedsiębiorcy, w tym nieposiadającego osobowości prawnej, albo jej organu nadrzędnego (§ 2), przedstawiciel właściwego w sprawach z zakresu pomocy społecznej organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacji społecznej (§ 3), przedstawiciel organizacji zrzeszającej rolników indywidualnych (§ 4), przedstawiciel organizacji zajmującej się ochroną konsumentów (§ 5). W sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych wyliczenie to jest uzupełnione w art 465 § 1 k.p.c. o dodatkowe podmioty, w tym o przedstawiciela organizacji zrzeszającej emerytów i rencistów, i również nie ma wśród nich doradcy podatkowego. Wyczerpujące wyliczenie, kto może być pełnomocnikiem procesowym, oznacza, że żadna inna osoba pełnomocnikiem procesowym nie może być skutecznie ustanowiona. Uprawnienie strony do działania przed sądem przez pełnomocnika nie jest tożsame z uprawnieniem do ustanowienia skutecznie pełnomocnikiem procesowym każdej, dowolnej osoby. Pełnomocnictwo procesowe jako odrębna instytucja prawna ma zatem znacznie węższy zakres od pełnomocnictwa udzielonego „na zasadach ogólnych”. Mimo, że ograniczony jest więc krąg podmiotów, spośród których strona może wybrać pełnomocnika, to jednak nie pozbawia to stron prawa do odpowiedniej reprezentacji, ani nie narusza zasady równości stron. (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 16.11.2004 r., P 19/03, OTK-A 2004/10, poz. 106,) Artykuł 87 k.p.c. ma charakter bezwzględnie obowiązujący i nie może być obchodzony ani przez sąd, ani przez strony, a do tego prowadziłoby akceptowanie udziału w postępowaniu osób ustawowo nieupoważnionych do występowania w charakterze pełnomocnika procesowego.

W przedmiotowej sprawie występujący w roli pełnomocnika doradca podatkowy Z. D. nie spełnia żadnego z kryteriów wskazanych w art. 87 k.p.c. i art. 465 k.p.c., w szczególności nie jest adwokatem ani radcą prawnym. Nie wykazał również, iż może pełnić rolę pełnomocnika procesowego jako „osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w jego zakres”. Z treści art. 87 §1 k.p.c. wynika, iż materialnoprawną podstawą pełnomocnictwa procesowego może być również stały stosunek zlecenia. Ze względu na jednolitość systemu prawnego należy przyjąć, że chodzi tu o zlecenie w rozumieniu kodeksu cywilnego (art. 734 i n. k.c.), a także stosunki zobowiązaniowe, do których stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu (art. 750 k.c.). Przez stosunek zlecenia należy zatem rozumieć stosunek obligacyjny, który powstał na podstawie umowy polegającej na zobowiązaniu się przez zleceniobiorcę do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie. Stosunek zlecenia musi być jednak stosunkiem stałym, o czym decydują wzajemnie powiązane ze sobą elementy, tj. czas trwania i powtarzalność czynności stanowiących jego treść (wyrok SN z 12.01. 2010 r., I UK 209/09, LEX nr 577814; postanowienie SN z 15.05.2007 r., V CZ 32/07, LEX nr 485996). Oznacza to, że stały stosunek zlecenia, o jakim mowa w tym przepisie, nie może się ograniczać do reprezentowania interesów mocodawcy przed sądami, w tym upoważniać do prowadzenia jednej konkretnej sprawy (wyrok SN z 18.08.2009 r., I PK 51/09; uchwały SN: z 21.02.1992 r., III CZP 4/92, Wokanda 1992/6, s. 4; z 10.05.1994 r., I PZP 21/94, OSNAPiUS 1994/4, poz. 68; z 27.06.2008 r., III CZP 51/08). Nie może stanowić podstawy pełnomocnictwa procesowego udzielonego zleceniobiorcy przez zleceniodawcę umowa stałego stosunku zlecenia obejmująca jedynie reprezentowanie interesów majątkowych przed sądami i organami administracji (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 sierpnia 2009 r., I PK 51/09, OSNP 2011/7-8/100). Okolicznością doniosłą przy ustanawianiu pełnomocnika nie jest to, czy zlecenie obejmowało zastępowanie zleceniodawcy przed sądem, lecz to, że potrzeba żądania rozstrzygnięcia przez sąd wiąże się lub wynika z okoliczności faktycznych objętych udzielonym uprzednio zleceniem. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 maja 2014 r. I CZ 27/14, LEX nr 1521227). Dopuszczalność udzielenia pełnomocnictwa osobie pozostającej ze stroną w stałym stosunku zlecenia jest zatem ograniczona tylko do spraw, których przedmiot wchodzi w zakres tego zlecenia. Inaczej rzecz ujmując, sprawa, w której zleceniobiorca ma być umocowany, musi mieścić się w przedmiotowym zasięgu stosunku zlecenia. Pełnomocnik będący zleceniobiorcą - zgłaszając swój udział w sprawie - musi wykazać

istnienie stosunku podstawowego, łączącego go ze stroną. Oznacza to, że pełnomocnik zobowiązany jest przedstawić odpowiedni dokument, z którego wynika nie tylko istnienie stosunku będącego podłożem pełnomocnictwa, ale także fakt, że przedmiot sprawy mieści się w ramach tego stosunku. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2007 r.

V CZ 32/07, LEX nr 485996

W przedmiotowej sprawie Z. D. nie wykazał na wezwanie Sądu Apelacyjnego w określonym terminie, iż łączy go odwołującą się jakakolwiek stała umowa zlecenia, spełniająca warunki wynikające z powołanego wyżej orzecznictwa.

Podstawę swego umocowania, poza oświadczeniem samej skarżącej upatrywał w fakcie, iż jest wpisany na listę i wykonuje zawód doradcy podatkowego. Art. 41 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz.U.2020.130 t.j.) nie jest przepisem szczególnym, który uzupełniałby krąg osób uprawnionych do sprawowania funkcji pełnomocnika przed sądami powszechnymi, w szczególności w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Przewiduje on w ustępie 1, iż w postępowaniu przed organami administracji publicznej w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej związanej z tymi obowiązkami pełnomocnikiem podatnika, płatnika, inkasenta oraz osób, o których mowa w art. 2 ust. 1a, może być również doradca podatkowy. Natomiast w myśl art. 41 ust. 2 tej ustawy doradca podatkowy jest uprawniony do występowania w charakterze pełnomocnika w postępowaniu w zakresie sądowej kontroli decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych dotyczących spraw, o których mowa w ust. 1.

Należy podkreślić, iż mimo, że postępowanie przed sądem powszechnym dotyczy kontroli sądowej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, to nie są to decyzje o których mowa w art. 41 ust. 2 w zw. z art. 41 ust. 1 tej ustawy. Nie ulega wątpliwości, iż z przepisu art. 41 ust.1 ustawy o doradztwie podatkowym jednoznacznie wynika, że doradca podatkowy może być pełnomocnikiem tylko „w sprawach obowiązków podatkowych i celnych”. Przepis ten nie rozszerza tego uprawnienia na inne sprawy, w szczególności z zakresu ubezpieczeń społecznych. Reasumując, sam fakt wpisania na listę doradców podatkowych nie daje uprawnienia takiemu doradcy do pełnienia przed sądem powszechnym roli pełnomocnika procesowego w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. W świetle powyższych rozważań Z. D. jako doradca podatkowy nie jest uprawnionym pełnomocnikiem skarżącej a jednocześnie nie wskazał, że należy do jakiegokolwiek kategorii pełnomocników wymienionej w art. 87 § 1 k.p.c. Prowadzi to do wniosku, że podjęta przez niego czynność procesowa polegająca na wniesieniu zażalenia nie może zostać zatwierdzona przez samą stronę U. N.. Tym samym złożone przez niego zażalenie podlega odrzuceniu jako pochodzące od osoby nieuprawnionej, na podstawie art. 373 k.p.c. w zw. z art. 397 § 3 k.p.c.